

Pelastusopiston kestävyysraportti

2024

23.4.2025

PeODno-2025-230

Sisälllys

1	Johdon vahvistus	3
2	Pelastusopisto kestävän kehityksen edistäjänä	3
2.1	Kuvaus raportoitavasta organisaatiosta.....	3
2.2	Vaikuttavuus toimintaympäristöön ja mahdollisuudet edistää kestävyttä.....	4
3	Sitoumus 2050: Toiminnan kestävyydelle asetetut tavoitteet	5
3.1	Ympäristövastuullisuuden edistäminen	6
3.2	Opiskelijoiden ja henkilökunnan kestävän kehityksen osaamisen kehittäminen	9
3.3	Tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden edistäminen	9
4	Kädenjälki merkittäväksi tunnistettuihin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin.....	11
4.1	Hyvä koulutus	11
4.1.1	Pelastusopiston koulutuksen kehittäminen	12
4.1.2	Pelastusopiston opiskelijat vastuullisuuden osaajina	14
4.2	Sukupuolten tasa-arvo	14
4.3	Vastuullista kuluttamista.....	15
4.3.1	Hankinnat ja materiaalihallinta	16
4.3.2	Kampusruokailu.....	16
4.3.3	Virkamatkustaminen ja työmatkaliikkuminen	17
4.3.4	Kampuksen energiatehokkuus	17
5	Pelastusopiston hiilijalanjälki	17
6	Kuvaus raportin laadintatavasta	18
	Lähteet.....	19

1 Johdon vahvistus

Pelastusopisto toteuttaa valtiokonttorin suosituksen mukaisesti toiminnastaan kestävyysraportin vuosittain. Pelastusopiston kestävyysraportti koskee vuotta 2024 (1.1.2024-31.12.2024). Pelastusopiston kestävydessä pyritään ekologisten reunaehtojen puitteissa inhimilliseen hyvinvointiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Pelastusopiston toiminnassa pyritään ottamaan huomioon kestävyiden vaikutukset nykyhetkeä pidemmälle tulevaisuuteen. Tällä kestävyysraportilla kuvataan Pelastusopiston omien tavoitteiden toteutumista ja tulevaisuuden tavoitteita vision näkökulmasta niin omalle henkilöstölle kuin yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille.

Pelastusopiston julkaisi ensimmäisen kestävä kehityksen sitoumuksensa 12.2.2023 Sitoumus 2050-palvelussa, jota käsitellään tämän raportin luvussa 3. Sitoumuksessa korostuvat ympäristövastuullisuus, organisaation kestävä kehityksen osaaminen sekä tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden huomioiminen. Pelastusopiston tavoitteena on vähentää edelleen toiminnan hiilijalanjälkeä, kehittää henkilöstön ja opiskelijoiden vastuullisuusosaamista sekä edistää pelastusalan yhdenvertaisuutta.

Pelastusopiston henkilöstön ja alueella toimivien sidosryhmien toimintakulttuuri osoittaa sitoutuneisuutta kestävyysajatteluun arjessa.

2 Pelastusopisto kestävä kehityksen edistäjänä

2.1 Kuvaus raportoitavasta organisaatiosta

Pelastusopisto on valtakunnallinen oppilaitos ja valtion virasto toimipaikkanaan Kuopio. Pelastusopiston lakisääteisenä (laki Pelastusopistosta 607/2006) tehtävänä on vahvistaa yhteiskunnan turvallisuutta järjestämällä pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista tutkinto-, lisä- ja täydennyskoulutusta sekä varautumiskoulutusta. Pelastusopisto vastaa myös sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmästä sekä kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoiden kouluttamisesta, rekrytoinnista ja lähettämisestä operaatioihin. Lisäksi Pelastusopisto koordinoi pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI), tekee tutkimuksia ja selvityksiä sekä ylläpitää pelastustoimen keskuskirjastoa. Pelastusopistolla on käytettävissään modernit oppimisympäristöt mukaan lukien 38 hehtaarin harjoitusalue. Pelastusopiston henkilöstömäärä on 145. Suurin osa henkilöstöstä on opetushenkilöstöä, 20 on tutkimus- kehittämis- ja innovaatiopalvelujen henkilöstöä ja 32 hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstöä. Pelastusopisto tuottaa myös kansainvälisen pelastustoiminnan valmiuden ylläpitämistä.

Pelastusopiston tavoitteena on olla ennakoiva edelläkävijä, kehittyvä ja kehittävä osaaja sekä vaikuttava ja vastuullinen yhteistyökumppani. Pelastusopistolla panostetaan myös osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön sekä yhdessä tekemiseen ja osallisuuteen.

Koulutuksen suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat keskeisesti työelämä- ja tutkintopalautteet sekä talouden realiteetit sekä tulosohjaajan kanssa vuosittain laadittava tulossopimus. Toiminnassa huomioidaan lisäksi sisäisen turvallisuuden strategia sekä pelastustoimen strategia ja niissä kirjatut painotukset.

2.2 Vaikuttavuus toimintaympäristöön ja mahdollisuudet edistää kestävyttä

Pelastusopisto on merkittävä yhteiskunnallinen toimija, jonka toiminnan vaikutukset näkyvät niin omassa organisaatiossa, pelastusalailla kuin koko yhteiskunnassa.

Toimintavuoden aikana talouden tiukentuminen ja toimintaympäristön muutos kokonaisuudessaan vaikuttivat vahvasti Pelastusopiston toimintaan. Hallitusohjelman mukainen tuottavuusohjelma velvoitti myös Pelastusopistoa etsimään säästökohteita, minkä vuoksi jouduttiin käynnistämään Pelastusopiston historian ensimmäinen yt-menettely. Säästötoimenpiteiden vaikutukset heijastuvat myös kestävä kehityksen edistämiseen, eikä kaikkia kestävä kehitystä edistäviä hankkeita ja investointeja ole pystytty toteuttamaan.

Koulutus

Pelastusopisto vaikuttaa koulutuksella merkittävästi toimintaympäristöön ja tukee kestävä kehitystä. Ekologisesta näkökulmasta voidaan mm. todeta, että pelastusalan koulutus sisältää ympäristö-riskien hallintaa ja luonnonkatastrofien ennaltaehkäisyä mm. vaarallisten aineiden käsittelyn näkökulmasta. Koulutuksessa huomioidaan ja pyritään kaluston, välineiden ja toimintatapojen valinnoilla minimoimaan vaikutuksia ympäristöön. Näillä valinnoilla parannetaan myös alan työturvallisuutta ja vähennetään altistumista.

Koulutus kehittää valmiuksia toimia tehokkaasti erilaisissa hätätilanteissa, mikä parantaa yhteiskunnan resilienssiä. Pelastusalan ammattilaiset ovat usein ensimmäisiä toimijoita kriisitilanteissa, mikä edistää yhteisöjen turvallisuutta ja hyvinvointia. Pelastustoimi on näin merkittävä sisäisen turvallisuuden toimija myös sosiaalisesta näkökulmasta. Yhä enenevässä määrin pyritään edistämään myös monikulttuurista ymmärrystä ja yhteistyötä.

Pelastusalan koulutus parantaa alan ammattilaisten osaamista ja tehokkuutta, mikä voi vähentää onnettomuuksien ja katastrofien aiheuttamia taloudellisia ja inhimillisiä menetyksiä.

Pelastusopisto on myös merkittävä varautumiskoulutuksen tarjoaja. Pelastusopisto rakentaa ja vahvistaa yhteiskunnan siviilivalmiutta. Siviilivalmius on laaja-alaista kansalaisten turvaamista erilaisia turvallisuusuuhkia vastaan. Koulutuksella Pelastusopisto parantaa julkisyhteisöjen valmiuksia kohdata kriisitilanteita lisäten yhteisöjen resilienssiä ja sosiaalista kestävyttä.

Kansainvälinen pelastustoiminta

Pelastusopisto on aktiivinen toimija kansainvälisessä yhteistyössä luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ennaltaehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi. Tämä vähentää ympäristön ja yhteiskunnan haavoittuvuutta ja edistää kestävä kehitystä. Pelastusopisto kouluttaa Suomessa aktiivisesti asiantuntijoita ja lähettää heitä kriisialueille. Suomalaista koulutusosaamista myös jaetaan parantamaan globaalisti pelastusvalmiuksia ja tukemaan kestävä kehitystä.

TKI-toiminta

Pelastusopiston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyksikössä (TKI) tehdään tutkimusta, jonka tulokset parantavat pelastusalan toimintatapoja, yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja alan työturvallisuutta. Tulokset auttavat löytämään ympäristöystävällisempiä tapoja toimia ja vähentämään altistumista. Tutkimusten tulosten avulla myös tuetaan työhyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

Tutkittu tieto auttaa vähentämään onnettomuuksia ja niistä syntyneitä vahinkoja, kun tulokset saadaan viestinnän ja lainsäädännön avulla vaikuttavasti käytäntöön. Tutkimukset pyrkivätkin yhdenmukaistamaan toimintaa ja kehittämään koulutuspolkuja sekä yhdenmukaisia osaamisen analysointityökaluja mm. pelastustoimen johtamiseen, onnettomuuksien ehkäisyyn, sortumapelastamiseen ja miehittämättömien ilma-alusten käyttöön.

Pelastusopistolla tutkitaan ja mitataan sekä pelastajien että asukkaiden altistumista ja suojausta palotilanteissa ja annetaan toimintaohjeita palotilanteisiin sekä niiden välttämiseen huomioiden myös uudet materiaalit ja uudenlaiset palotilanteet, kuten litium-ioniakut, komposiitin ja kemialliset aineet. Näihin liittyvä ohjeistus on päivitetty ja saatavilla vapaasti osoitteesta tokeva.fi. Pelastusopiston eri tutkimuksissa, opetuksessa ja muussa testaustoiminnassa suoritettavat polttokokeet ja testit suunnitellaan mahdollisimman ympäristöystävällisiksi unohtamatta sitä, että näistä kokeista saadut tulokset tukevat myös pelastusalan kestävyyttä.

Vuonna 2024 Pelastusopisto oli mukana kehittämässä ja testaamassa metsäpaloista, ilmastoriskeistä ja sään ääri-ilmiöistä varoittavia järjestelmiä sekä kehittämässä metsäpalojen leviämismalleja. Ilmastonmuutoksen lisäksi tutkimus pyrki parantamaan kansallisen turvallisuuden uhkiin varautumista kehittämällä sortumapelastamista, selvittämällä väestönsuojien tilaa Suomessa sekä keräämällä kokemuksia Ukrainan väestönsuojelun toimenpiteistä.

3 Sitoumus 2050: Toiminnan kestävyydelle asetetut tavoitteet

Pelastusopisto on julkaissut ensimmäisen kestävän kehityksen sitoumuksensa 12.12.2023 Sitoumus 2050 -palvelussa. Sitoumus on voimassa 31.12.2035 asti. Pelastusopiston kestävän kehityksen sitoumus on viraston ensimmäinen konkreettisia toiminnan kestävyydelle asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä sisältävä asiakirja. Pelastusopiston kestävän kehityksen sitoumus sisältää toimenpiteitä monipuolisesti kaikkien kolmen kestävän kehityksen ulottuvuuden edistämiseksi: niin ekologiseen, sosiaaliseen kuin taloudelliseen kestäväan kehitykseen. Pelastusopiston tavoitteena on vähentää edelleen toiminnan hiilijalanjälkeä, kehittää henkilöstön ja opiskelijoiden vastuullisuusosaamista sekä edistää pelastusalan yhdenvertaisuutta.

Pelastusopiston kestävän kehityksen sitoumuksen viitekehityksenä toimivat niin kansalliset kuin kansainväliset kestävän kehityksen tavoiteasiakirjat. Kansallisella tasolla Pelastusopiston sitoumus tukee Kestävän kehityksen toimikunnan strategiaa vuosille 2022–2030: Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi (2022). Sitoumus edesauttaa seuraavien kansallisten tavoitteiden täyttymistä:

- Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus
- Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat
- Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
- Kestävä energiajärjestelmä

Lisäksi Pelastusopiston kestävä kehityksen sitoumus tukee seuraavia YK:n Agenda 2030 -kestävä kehityksen toimintaohjelman tavoitteita (2015):

- Hyvä koulutus
- Sukupuolten tasa-arvo
- Eriarvoisuuden vähentäminen
- Kestävät kaupungit ja yhteisöt
- Ilmastotekoja
- Vastuullista kuluttamista

Pelastusopiston kestävä kehityksen sitoumuksen tavoitteiden etenemisestä raportoidaan vuosittain Sitoumus 2050-palvelussa. Vuosi 2024 on ensimmäinen raportointivuosi. Kestävä kehityksen sitoumuksen raportti vuodelta 2024 on haluttu nostaa myös osaksi Pelastusopiston kestävyysraporttia, sillä se esittää vuonna 2024 toteutettuja konkreettisia toimenpiteitä kestävyden edistämiseksi. Pelastusopiston kestävä kehityksen sitoumuksen raporttia esitellään tässä luvussa ryhmiteltynä kolmeen painopistealueeseen: ympäristövastuullisuuden edistäminen, henkilöstön ja opiskelijoiden kestävä kehityksen osaamisen kehittäminen sekä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden edistäminen. Jokainen painopistealue sisältää erilaisia mittareita ja konkreettisia tavoitteita, joiden edistymistä seurataan vuositasolla.

3.1 Ympäristövastuullisuuden edistäminen

Mittari 1: Pelastusopisto osallistuu sisäministeriön hiilijalanjälkilaskentaan. Pelastusopiston toiminnan hiilijalanjälkeä pienennetään 15 % vuoteen 2029 mennessä.

- Tavoitetaso: 15, Toteuma vuonna 2024: 0.

Sisäministeriön hallinnonalan hiilijalanjälkilaskelmaa ei Pelastusopiston saaman tiedon mukaan tehdä vuoden 2024 osalta, joten Pelastusopistolla ei ole esittää laskelmaa vuoden 2024 osalta. Laskelma vuosien 2024 ja 2025 osalta tehtänee vuonna 2026.

Mittari 2: Pelastusopisto hankkii sähköautoja vuosittain poistuvien virkahenkilöautojen tilalle.

- Tavoite: Kaikki Pelastusopiston omistamat virkahenkilöautot ovat sähköautoja vuoteen 2035 mennessä.

Tällä hetkellä Pelastusopiston virka-autoista yksi on täyssähköauto ja kaksi hybridautoa. Seuraavien henkilöautojen suunnitellaan olevan hybriditeknikkaan pohjautuvia. Käytännössä on huomattu, että hybridiajoneuvot soveltuvat Pelastusopiston toimintaan paremmin kuin täyssähköautot.

Mittari 3: Etänä järjestettävien opintojen määrää lisätään. Etänä järjestettävien opintojen osuus on 30 % kokonaisopintomäärästä.

- Tavoitetaso: 30, Toteuma vuonna 2024: 22 %.

Tavoitteena on vähentää opiskelijoiden matkustamista opiskelupaikkakunnalle, mikäli opinnot voidaan järjestää etänä laadukkaasti niin, että kaikki oppimistavoitteet saavutetaan. Lukujärjestyksiä suunnitellaan siten, että matkustamistarve aidosti vähenee esimerkiksi järjestämällä kokonaisia etäopintoviikkoja. Matkustamistarpeen vähentäminen vaikuttaa osaltaan opiskelijoiden ja henkilökunnan hiilipäästöjen vähenemiseen, mikä pienentää epäsuoraa hiilijalanjälkeä.

Vuonna 2024 etänä järjestettävien oppituntien osuus on ollut kokonaisoppituntimäärästä noin 22 % (kaikki tutkinnot yhteensä, etäopintojen osuutta tarkasteltiin syyslukukauden 2024 opetuksen osalta). Luku ei ota huomioon itsenäisen opiskelun osuutta opinnoissa. Eniten etäopintoja on mahdollista järjestää pelastusalan päällystötutkinnossa (AMK), jonka etäopetusaste oli tarkastelujaksolla 39 % päivätoteutuksen osalta (AMKN-kurssit) ja 62 % monimuotototeutuksen osalta (AMKA-kurssit). Vähiten etäopintoja voidaan järjestää hätäkeskuspäivystäjä- ja pelastajatutkinnoissa, joissa paikan päällä tapahtuva käytännön harjoittava opetus on oppimisen edellytyksenä.

Mittari 4: Opetuksessa lisätään AR- ja VR-simulaatioharjoituksia.

AR- ja VR-simulaattoreiden käyttö opetuksessa vähentää hiilipäästöjä. Vuonna 2024 Pelastusopistolla aloitettiin järjestelmällinen oppimisympäristöjen kehittämistyö, jossa tarkasteltiin oppimisympäristöjen kehittämistä kolmessa alatyöryhmässä: Kampus, Harjoitusalue ja Digipedagogiikka. Oppimisympäristöjen kehittämistyö on kesken, mutta tässä vaiheessa pisimällä ollaan VR-simulaatioharjoittelun saralla. Sammutustoiminnan harjoitteluun on hankittu Flaim (VR) -simulaattori. Lisäksi tieliikennepelastamisen opettamiseen ollaan rakentamassa VR-maailmassa tapahtuvaa oppimisympäristöä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

Mittari 5: Pelastusopisto tarjoaa työsuhdepyöräilyedun kerrallaan 50 Pelastusopiston henkilöstöön kuuluvalla. Tavoitteena on, että kaikki Pelastusopiston työsuhdepyöräsopimukset on käytössä vuosittain.

- Tavoitetaso: 100 %, Toteuma vuonna 2024: 82 %.

Vuodesta 2024 alkaen Pelastusopisto on tarjonnut työsuhdepyöräilyedun Pelastusopistossa 50 sopimuksen määrällä. Tavoitteena on, että kaikki 50 sopimusta (100 %) ovat käytössä vuosittain. Helmikuussa 2025 sopimuksia oli käytössä 41 eli 82 % Pelastusopiston tarjoamista työsuhdepyöräsopimuksista oli käytössä.

Mittari 6: Pelastusopiston kampuksella on latauspisteet sähköautoille ja sähköpyörille.

Vuonna 2024 Pelastusopiston parkkialueille rakennettiin neljä sähköauton latauspistettä. Latauspisteet ovat niin Pelastusopiston henkilökunnan, opiskelijoiden kuin vierailijoiden käytössä. Sähköpyörien lataukselle on latauskaappi, jossa sähköpyörän akku voidaan turvallisesti ladata.

Mittari 7: Pelastusopisto hankkii sähköisen sammutusauton.

Pelastusopisto seuraa vuonna 2024 täyssähköisten sammutusautojen kehitystä. Toimintaan soveltuvia täyssähköisiä tuotteita ei vielä juurikaan ole saatavilla. Yksittäisten sähköisten paloautojen hinnat ovat vielä varsin korkeita, mikä tällä hetkellä myös hidastaa tätä kehitystä.

Mittari 8: Pelastusopisto vaikuttaa seurannalla ja viraston sisäisellä ohjeistuksella virkamatkojen ympäristöystävällisyyteen.

Virkamatkustusta on vähennetty ja etäkokouksia ja –koulutuksia suositaan. Vuonna 2024 matkakulut ovat vähentyneet 2,5 % vuoteen 2023 verrattuna. Matkustamistarve arvioidaan jokaisen virkamatkan osalta erikseen huomioiden niin matkan kustannuksia kuin ympäristövaikutuksia. Mikäli virkamatkalle on lähdettävä, suositaan ympäristöystävällisiä kulkuneuvoja. Valtion matkustusstrategian ympäristövastuullisen tavoitteen mukaisesti Pelastusopistolla ei lennetä alle 500 km:n virkamatkoja, vaan käytetään ympäristöystävällisiä julkisia kulkuneuvoja tai virka-autoja. Henkilöstöä kannustetaan ympäristöystävällisten kulkuneuvojen käyttöön ja ohjeistusten noudattamista seurataan. Pelastusopiston käytännön mukaisesti kaikki virkamatkasuunnitelmat pitää olla hyväksytty esihenkilöllä ennen virkamatkavarausten tekemistä. Myös matkustusasiantuntijat tarkastavat matkustusohjeidemme toteutumista ennen matkojen varaamista. Tällä varmistetaan, että Pelastusopiston virkamatkustusohjeita noudatetaan ja mahdolliset poikkeavuudet huomataan ja käsitellään välittömästi.

Mittari 9: Pelastusopiston kampusravintolan ruokahävikin määrää seurataan. Ruokahävikin kasvaessa asiaan reagoidaan yhteistyössä sopimuskumppanin kanssa. Pelastusopiston ruokahävikki on opilaitosten alhaisimpia. Tavoitteena on pitää ruokahävikin määrä yhtä alhaisena kuin nykyään (15 g per annos).

- Lähtötaso: 15 g, Tavoitetaso: 15 g.
- Toteuma 2024: 14 g per annos.

Ruokahävikin määrää seurataan yhteistyössä ravintolapalvelujen tarjoajan kanssa. Vuonna 2024 Pelastusopiston kampusravintolan tuotantohävikki on ollut 14 grammaa per annos, mikä on yhden gramman tavoiteltua hävikkimäärää alhaisempi. Näin ollen ruokahävikki on laskenut vuoden 2023 tasosta, vaikka ruokailijamäärä on kasvanut. Tuotantohävikkiin lasketaan mukaan mm. varastohävikki, linjastohävikki ja tuotantohävikki, mikä tarkoittaa, että käytännössä nollahävikkiä ei ole mahdollista saavuttaa. Saavutettu tuotantohävikkitaso on alhaisempi kuin ravintolapalveluiden sopimuskumppanin tuotantohävikin tavoitetaso valtakunnallisesti.

3.2 Opiskelijoiden ja henkilökunnan kestävän kehityksen osaamisen kehittäminen

Mittari 1: Kestävän kehityksen verkkokoulutuksen suorittaminen kuuluu henkilöstön perehdytysohjelmaan ja sen suorittamista seurataan vuosittain.

eOppivan Kestävän kehityksen osaajaksi -koulutus on kuulunut Pelastusopiston henkilöstön perehdytysohjelmaan kesästä 2024 alkaen. Koulutuksen sisällyttäminen perehdys ohjelmaan ei kuitenkaan ole saanut tavoiteltua osallistumista. Tähän panostetaan edelleen.

Mittari 2: Koko Pelastusopiston henkilöstö (100 %) on suorittanut kestävän kehityksen verkkokoulutuksen vuoden 2026 loppuun mennessä.

- Lähtötaso: 0 Tavoitetaso: 100.
- Toteuma vuonna 2024: 0.

Koulutuksen suorittamisen seuranta aloitetaan Osaava-järjestelmän käyttöönoton jälkeen syksyllä 2025.

Mittari 3: Kestävän kehityksen opinnot sisällytetään osaksi tutkintokoulutusta.

Kestävään kehitykseen kuuluvien aihepiirien osalta kaikki tutkinto-opiskelijat läpikäyvät epäasiallista kohtelua ennaltaehkäisevän verkkokoulutuksen. Hyvän hallinnon periaatteita käydään läpi hallinnon opetuksissa. Liikunta- ja terveystieteiden ohjaa terveyden näkökulmasta kestävään toimintaan.

3.3 Tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden edistäminen

Mittari 1: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskoulutuksen suorittaminen kuuluu henkilöstön perehdytysohjelmaan ja sen suorittamista seurataan vuosittain.

eOppivan Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus – Miksi ja miten? -koulutus on kuulunut Pelastusopiston henkilöstön perehdytysohjelmaan kesästä 2024 alkaen. Koulutuksen sisällyttäminen perehdytysohjelmaan ei kuitenkaan ole saanut tavoiteltua osallistumista. Tähän panostetaan edelleen.

Mittari 2: Koko Pelastusopiston henkilöstö (100 %) on suorittanut tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskoulutuksen.

- Lähtötaso: 0 Tavoitetaso: 100.
- Toteuma vuonna 2024: 0.

Koulutuksen suorittamisen seuranta aloitetaan Osaava-järjestelmän käyttöönoton jälkeen syksyllä 2025.

Mittari 3: Pelastusopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään kahden vuoden välein yhteistyössä Pelastusopiston eri henkilöstöryhmien edustajien kanssa.

Pelastusopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin edellisen kerran vuonna 2023. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään seuraavan kerran suunnitellusti vuonna 2025.

Mittari 4: Pelastusopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain TUTKA -kyselyllä ja kahden vuoden välein toteutettavalla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyllä.

Henkilöstöntyytyväisyyskysely TUTKA tehdään vuosittain. Lisäksi kahden vuoden välein päivitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka yhteydessä voidaan toteuttaa tasa-arvokysely. Kyselyn teosta sovitaan yhteistyöryhmässä erikseen vuosittain.

Mittari 5: Senaatin kanssa yhteistyössä toteutetaan Pelastusopiston tilauudistushanke, jossa huomioidaan esteettömyys ja sukupuolineutraalius.

Pelastusopiston rahoitustilanteen takia suunniteltua tilahanketta ei ole voitu aloittaa. Tilahankkeen sijaan toimitiloissa tehdään pienimuotoisempia tilantehostamistoimia, joiden yhteydessä pyritään huomioimaan esteettömyyden ja sukupuolineutraalisuuden parantaminen.

Mittari 6: Pelastusopiston viestinnässä ja markkinoinnissa huomioidaan kohderyhmien monimuotoisuus.

Pelastusopiston viestinnässä kiinnitetään huomiota monimuotoisuuteen. Pelastusopiston viestintää ja tutkintokoulutuksen markkinointia toteutetaan sukupuolineutraalisti kaikille kohderyhmille. Vuonna 2024 on toteutettu useita markkinointikampanjoita ja kuvauksia. Viestinnässä ja markkinoinnissa käytettävissä kuvituskuvisa malleina toimivat henkilöt ovat Pelastusopiston henkilökuntaa ja opiskelijoita, jotka edustavat eri sukupuolia ja taustoja. Tällä halutaan viestiä, että kaikki ovat tervetulleita Pelastusopistolle, taustasta riippumatta. Samalla vaikutamme osaltamme koko pelastusalan imagoon monimuotoisena yhteisönä.

Pelastusopiston julkisissa viestintämateriaaleissa huomioidaan aina saavutettavuus. Henkilökunnalle järjestetään saavutettavuuskoulutuksia. Viestintämateriaaleille tarjotaan saavutettavat pohjamateriaalit. Vuonna 2024 on kehitetty myös Pelastusopiston verkkosivujen saavutettavuutta.

Mittari 7: Koko pelastusalan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa selvittävä Pelastustoimen nollatoleranssi syrjinnälle ja häirinnälle – faktaa vai fiktiota? -hanke toteutettiin. Hankkeen tuloksena tuotettiin mittaustyökalun pelastusalan eri syrjintämuotojen seurantakäyttöön.

Tutkimushanke Pelastustoimen nollatoleranssi syrjinnälle ja häirinnälle – faktaa vai fiktiota? (Nollatoleranssi-hanke) toteutettiin Pelastusopiston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalveluissa 1.10.2023-28.2.2025. Hankkeessa selvitettiin epäasiallisen ja väkivaltaisen kohtelun esiintyvyyttä, esiintymismuotoja, vaikutuksia ja estäviä toimenpiteitä pelastusosalalla ja ensihoidossa. Hankkeen tutkimusraportti julkaistiin päätösseminaarin yhteydessä 25.2.2025 avoimena raporttina.

Hanketoimijat tekivät laajan esiselvitystyön aikaisemmasta tutkimuksesta Suomessa ja Euroopasta, jonka pohjalta hankkeelle rakennettiin kyselytyökalu. Työkalua käytettiin osana valtakunnallista kyselytutkimusta elo-syyskuussa 2024. Osioita työkalusta on validoitu tieteellisin menetelmin. Kyselytyökalu on julkaistu avoimesti osana hankkeen tutkimusraporttia.

Työkalu on käytettävissä pelastusalan eri toimijoiden toimesta muun muassa epäasiallisen ja väkivaltaisen kohtelun esiintyvyyden mittaamiseksi omissa organisaatioissaan. Yhtenäisellä työkalulla tuemme pelastusalan työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin edistämistä ja toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaamista. Esiintyvyyden mittaamisen työkalu soveltuu ensisijaisesti suomenkielisille pelastajille ja ensihoitajille, mutta muita pelastusalan sidosryhmiä voidaan varauksella mitata samalla työkalulla. Työkalu on julkaistu suomeksi ja ruotsiksi, mutta ruotsinkielistä versiota tulisi vielä työstää ja validoida uudelleen ennen laajamittaista käyttöönottoa.

4 Kädenjälki merkittäväksi tunnistettuihin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

Yhdistyneet kansakunnat (YK) on laatinut Agenda 2030 -kestävän kehityksen globaalin toimintaohjelman (2015), joka sisältää 17 tavoitetta saavutettavaksi vuoteen 2030 mennessä. Pelastusopisto on valinnut oman toimintansa näkökulmasta kolme merkittävintä kestävän kehityksen tavoitetta, joiden edistämisestä raportoidaan tällä raportilla: hyvä koulutus, sukupuolten tasa-arvo ja vastuullista kuluttamista. Raportilla tunnistetaan Pelastusopiston kädenjälki eli aikaansaadut vaikutukset kyseisiin tavoitteisiin joko negatiivisten vaikutusten vähenemisenä tai positiivisten vaikutusten lisääntymisenä.

4.1 Hyvä koulutus

Hyvän ja laadukkaan koulutuksen järjestäminen on Pelastusopistolle keskeisimpiä strategisia tavoitteita. Valtakunnallisena oppilaitoksena Pelastusopisto tuottaa tutkinto-, lisä- ja täydennyskoulutusta koko Suomen pelastusalan tarpeisiin. Pelastusopisto tarjoaa pelastusalan ja hätäkeskusten henkilöstölle jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja edistää näin turvallista ja mielekästä työskentelyä työuran kaikissa vaiheissa. Lisäksi Pelastusopistolla suunnitellaan ja toteutetaan pelastusalan ja hätäkeskustoiminnan ammatillista täydennyskoulutusta, pelastustoimen sopimushenkilöstön koulutusta

sekä varautumisen ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksesta koostuvaa siviilivalmiuden koulutusta.

Pelastusopiston keskeinen maantieteellinen sijainti kokoaa Kuopion kampusalueelle turvallisuus- ja pelastusalan opiskelijoita kaikkialta Suomesta. Opetuskielenä on pääasiallisesti suomi, mutta opetusta annetaan myös ruotsin kielellä. Opiskelija saa käyttää suomen tai ruotsin kieltä opiskelijavalinnoissa ja kokeissa. Tutkinto-opiskelijoille opetus, majoitus ja ruokailut ovat maksuttomia Pelastusopistolla tapahtuvan opiskelun osalta.

Opetus- ja opiskelumenetelmät vaihtelevat koulutusohjelmittain. Pelastajan ja hätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelmissa merkittävä osa opinnoista on ns. harjoittavaa opetusta, jolla varmistetaan opiskelijoiden käytännön osaaminen. Opiskelu Pelastusopistossa pohjautuu laadukkaaseen opetukseen, jossa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Pelastajilla ja alipäälystööpiskelijoilla tärkein oppimisympäristö on Pelastusopiston monipuolinen harjoitusalue. Hätäkeskuspäivystäjät ja pelastusalan päälystööpiskelijat taas hyödyntävät enemmän työelämää vastaavia simulaatioympäristöjä. Lisäksi Pelastusopisto ylläpitää pelastusalan erikoiskirjastoa, joka toimii oppilaitoskirjastona ja pelastusalan keskuskirjastona. Kirjasto palvelee koko pelastusalaan Suomessa tarjoamalla ajankohtaista ja tutkimukseen pohjautuvaa tietoa.

4.1.1 Pelastusopiston koulutuksen kehittäminen

Pelastusopiston koulutuksen laatua jatkuvasti seurataan ja mitataan erilaisilla kyselyillä. Kyselyjen tulosten perusteella Pelastusopiston koulutusta ja oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2024 kaikkien koulutusmuotojen koulutuspalautteiden keskiarvo arviointiasteikolla 1-4 oli 3,56, mikä ylittää tulossopimuksessa määritellyn tavoitteen (3,15). Suoritettujen tutkintojen koulutuspalautetavoite saavutettiin ja pelastusalan päälystötutkimuksen (AMK) koulutuspalautetavoitetaso jopa ylitettiin.

Pelastusopistolla seurataan myös yhteiskunnallisia muutoksia ja reagoidaan koulutustarpeisiin. Vuonna 2024 yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisen arvosana oli hyvä. Varautumiskoulutuksen tarve on noussut voimakkaasti. Varautumisen koulutustarjontaa monipuolistettiin kehittämällä verkkototeutuksia, jotta koulutuksen tavoitettavuus parani. Lisäksi aikuiskoulutustuen lakauttamisen jälkeen aloitettiin alipäälystötutkimuksen kehittäminen ajasta ja paikasta sitomattomaksi, jotta koulutus palvelisi paremmin työelämässä olevia opiskelijoita.

Pelastusopiston strategiakaudelle 2023-2026 on luotu Pelastusopiston koulutuksen toimeenpanosuunnitelma, jossa määritellään strategiakauden valinnat ja tavoitteet koulutuksen laadun parantamiseksi. Vuonna 2024 Pelastusopiston koulutuksen toimeenpanosuunnitelmaan tehtiin päivitys vuosille 2025-2026, joka tukee paremmin tavoitteiden saavuttamista muuttuneessa toimintaympäristössä.

Toimeenpanosuunnitelma tukee Pelastusopiston tavoitteita ennakoivana edelläkävijänä, kehittyvänä ja kehittäväenä osaajana sekä vaikuttavana ja vastuullisena yhteistyökumppanina. Toimeenpanosuunnitelma sisältää seitsemän alatavoitetta ja 12 konkreettista kehittämiskohdetta, jotka on lueteltu seuraavassa. Jokaiselle kehittämiskohteelle on määritelty vastuutaho, tarvittavat resurssit, toteutus aikataulu sekä seuranta ja arviointi. Tällä tavalla suunnitelma on konkreettinen ja sen toteutumista pystytään seuraamaan ja arvioimaan.

Ennakoiva edelläkävijä

Tavoite 1: Ennakoimme tulevaisuuden osaamistarpeet ja toimintaympäristön muutokset. Kehitämme toimintaamme niiden mukaisesti.

- Kehittämiskohde 1: Panostamme tiedolla johtamiseen ja koulutuksen kokonaissuunnitteluun.

Tavoite 2: Edistämme rohkeaa kokeilukulttuuria.

- Kehittämiskohde 1: Kokeilemme uusia opetusmenetelmiä ja toimintatapoja oppimisen tueksi. Jaamme hyviä käytäntöjä kokeilujen tuloksista.

Kehittyvä ja kehittävä osaaja

Tavoite 1: Kehitämme osaamistamme aktiivisesti.

- Kehittämiskohde 1: Seuraamme opetuksen vaikuttavuutta ja oppimista.
- Kehittämiskohde 2: Pidämme osaamisemme ajan tasalla siitä, mitä pelastusalan ja hätäkeskustoiminnan sekä opetus- ja koulutusalan kentillä tapahtuu.

Tavoite 2: Hyödynnämme tutkimustietoa opetus- ja kehittämistyössämme.

- Kehittämiskohde 1: Hyödynnämme opetuksessamme ja toiminnassamme ajantasaista tutkimustietoa.
- Kehittämiskohde 3: Mahdollistamme henkilöstömme ja opiskelijoiden osallistumisen TKI-toimintaan.

Tavoite 3: Edistämme Pelastusopiston veto- ja pitovoimaisuutta työ- ja opiskelupaikkana.

- Kehittämiskohde 1: Lisäämme tietoisuutta Pelastusopistosta dynaamisena ja nykyaikaisena opiskelu- ja työpaikkana ja vahvistamme julkisuuskuvaamme.
- Kehittämiskohde 2: Panostamme opiskelijoiden opiskelijakokemukseen.

Vaikuttava ja vastuullinen yhteistyökumppani

Tavoite 1: Teemme vaikuttavaa ydintehtäväämme hyödyttävää yhteistyötä.

- Kehittämiskohde 1: Kehitämme oppilaitosyhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Kehittämiskohde 2: Hyödynnämme verkostoja paremmin.

Tavoite 2: Toimimme vastuullisesti ja huomioimme kestävän kehityksen periaatteet toiminnassamme.

- Kehittämiskohde 1: Kohtelemme kaikkia (henkilökunta ja opiskelijat) yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.
- Kehittämiskohde 2: Huomioimme kestävän kehityksen periaatteet toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

4.1.2 Pelastusopiston opiskelijat vastuullisuuden osaajina

Koulutusorganisaationa Pelastusopisto on keskeisessä roolissa myös koko pelastusalan henkilöstön vastuullisuusosaamisessa. Pelastusopisto kouluttaa vastuullisesti toimivia pelastusalan ja hätäkeskus-toiminnan ammattilaisia. Opiskelijat koulutetaan toimimaan vastuullisesti hälytys- ja kriisitilanteissa, mikä edesauttaa vastuullisen päätöksenteon toteutumista. Vastuullisella päätöksenteolla varmistetaan niin väestön kuin ympäristön hyvinvointi.

Pelastusopiston koulutus valmistaa pelastusalan ammattilaisia kohtaamaan kriisitilanteita ja tekemään päätöksiä, jotka huomioivat ympäristön, yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset. Koulutus antaa valmiudet hallitsemaan katastrofitilanteita, kuten metsäpaloja sekä öljy- ja kemikaalivuotoja niin, että niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän vahinkoa ympäristölle. Koulutus valmistaa toimimaan myös ilmastomuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden, kuten tulvien ja myrskyjen, aiheuttamissa tehtävissä. Lisäksi koulutuksessa panostetaan myös riskienhallintaan ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyyn, mikä tukee yhteiskunnan kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Pelastusopiston koulutuksessa huomioidaan myös kestävä resurssienhallinnan periaatteita. Pelastustoiminnan opetuksessa opetetaan mm. ympäristöystävällisten sammutusmenetelmien käyttöä, jotka vähentävät ympäristön kuormitusta. Ajo-opetuksessa huomioidaan energiatehokkuuden kouluttamalla taloudellisen ajon perusteita.

Myös hyvän hallintotavan opetus kuuluu Pelastusopiston opetussuunnitelmaan. Tällä opiskelijat valmistetaan toimimaan vastuullisesti julkisen hallinnon viroissa.

4.2 Sukupuolten tasa-arvo

Pelastusopisto edistää sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta ei pelkästään omassa organisaatiossa, vaan myös koko pelastusallalla.

Pelastusopisto haluaa työnantajana edistää yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista luodakseen työhyvinvointia, vahvistaakseen sitoutumista ja edistääkseen laadukasta ja tuottavaa työtä. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön tavoitteena on yhdenvertainen, tasa-arvoinen, syrjinnästä ja häirinnästä vapaa Pelastusopisto. Sukupuoli on moninainen ilmiö, joka ei ole jaettavissa kahteen, toisille vastakkaiseen tai toisistaan erottavaan sukupuoleen. Sukupuolen moninaisuus sisältää sekä sukupuolivähemmistöt että -enemmistöt. Tasa-arvolla tarkoitetaan suomen kielessä erityisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa. Pelastusopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö perustuu johdon, esihenkilöiden sekä henkilöstön tietoisuuteen ja osaamiseen. Osaamisen lisäämisen avulla rajoittavia ennakko-oleksia puretaan kaikessa toiminnassa. Kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti.

Pelastusopiston tasa-arvotyötä ohjaa kahden vuoden välein päivitettävä Pelastusopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Nykyinen suunnitelma on voimassa 1.1.2024-31.12.2025. Lisäksi Pelastusopisto toteuttaa vuosittain TUTKA-työtyytyväisyyskyselyn (aik. VmBaro-kyselytutkimus), jonka vastauksista voidaan seurata yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista niihin liittyvien vastausten osalta. Työsuojelun tietoon tulleet ilmoitukset häirinnästä, syrjinnästä ja epäasiallisesta käytöksestä käsitellään välittömästi ja tilastoidaan. Työtyytyväisyyskyselyn tuloksia tarkastellaan yhteistointaryhmässä, työsuojelutyöryhmässä, vastuualueittain, yksiköittäin ja koko henkilöstön kesken.

Työsuojeluryhmässä tarkastellaan ja käsitellään turvallisuushavainnot. Työsuojeluryhmä toimii Pelastusopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmänä. Asioiden käsittelyn niin vaatiessa työryhmä voi kutsua kokouksiinsa henkilöstön edustajia tai muita asiantuntijoita.

Vuonna 2024 julkaistiin Hyvää ja vastuullista työkäyttäytymistä -ohje, joka ohjeistaa ja kannustaa Pelastusopiston henkilöstöä ja Pelastusopiston tiloissa toimivia sidosryhmiä vastuulliseen käyttäytymiseen. Toimintaohje perustuu lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) sekä yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014). Toimintaohjeessa käydään läpi häirinnän ja epäasiallisen toiminnan merkkejä, niiden ehkäisykeinot sekä toimintaohjeet niitä kohdanneelle tai havainneelle. Myös opiskelijoille suunnattua vastaavaa hyvän opiskelukäyttäytymisen mallia päivitettiin vuonna 2024 ja se julkaistiin helmikuussa 2025. Ohjeiden lisäksi vuonna 2024 Pelastusopistolla on järjestetty henkilökunnalle ja opiskelijoille tietoisuuksia ja luentoja epäasiallisesta käyttäytymisestä sekä 1.1.2023 muutuneesta seksuaalirikoslaista. eOppivan Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus – Miksi ja miten -koulutus kuuluu henkilöstön perehdytysuunnitelmaan vuodesta 2024 alkaen. Koulutuksen suorittamisen seuranta aloitetaan vuonna 2025 Osaava-henkilöstöjärjestelmän käyttöönnoton jälkeen.

Pelastusopisto on koulutusorganisaationa keskeisessä roolissa pelastusalan asenteiden muutoksessa. Sukupuolten tasa-arvotyö ei rajoitu pelkästään opiskelijoiden ja henkilökunnan ohjeistamiseen, vaan se ulottuu myös pelastusalaan rakennettavien mielikuvien muokkaamiseen. Pelastusopiston viestinnässä huomioidaan sukupuolten tasa-arvo niin markkinointimateriaaleissa kuin hakijaviestinnässä. Pelastusopisto edistää eri sukupuolten edustajien hakeutumista pelastusalaan muun muassa jaksamalla eri taustoista tulevien uratarinoita. Näin Pelastusopisto tuo esiin, että pelastusala on avoin kaikille sukupuolista huolimatta. Lisäksi Pelastusopisto toteuttaa kohdennettuja markkinointikampanjoita, joissa pyritään rikkomaan perinteisiä sukupuolirooleja ja rohkaistaan kaikkia sukupuoleen katsomatta hakeutumaan alalle. Hakijaviestintä on selkeää ja helposti lähestyttävää, ottaen huomioon eri kohderyhmät.

Vuonna 2024 Pelastusopisto on osallistunut koko pelastusalan sukupuolten tasa-arvotyöhön myös tutkimuksellisesti. Pelastusopiston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalveluissa toteutettiin 1.10.2023-28.2.2025 tutkimushanke Pelastustoimen nollatoleranssi syrjinnälle ja häirinnälle – faktaa vai fiktiota? (Nollatoleranssi-hanke). Hankkeessa selvitettiin epäasiallisen ja väkivaltaisen kohtelun esiintyvyyttä, esiintymismuotoja, vaikutuksia ja estäviä toimenpiteitä pelastusalaan ja ensihoidossa. Hankkeen tutkimusraportti julkaistiin päätösseminaarin yhteydessä 25.2.2025 avoimena raporttina. Lisäksi Pelastusopistolla on edustaja Pelastustoimen kansallisessa tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyöryhmässä. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on seurata ja edistää Pelastusalan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toimintaohjelman toteutumista. Työryhmä raportoi toimenpiteiden edistymisestä havaintojensa perusteella.

4.3 Vastuullista kuluttamista

Pelastusopisto on sitoutunut vastuullisen kuluttamisen periaatteisiin niin ympäristön, sosiaalisen kuin taloudellisen vastuun näkökulmasta. Tämä näkyy hankinnoissa, varusteiden huollossa ja kierrätyksessä, opiskelijahuollossa, oppimisympäristöissä ja virkamatkustamisessa.

4.3.1 Hankinnat ja materiaalihallinta

Pelastusopisto hyödyntää Hanselin kilpailuttamia yhteishankintoja ja asiantuntijapalveluja, jotka huomioivat vastuullisuuden kaikissa hankintapäätöksissä. Yhteishankintojen avulla varmistetaan, että hankinnoissa otetaan huomioon ympäristönäkökulmat, kuten energiatehokkuus ja kiertotalous. Hanselin puitesopimukset mahdollistavat ympäristöystävällisten vaihtoehtojen valinnan, mikä puolestaan auttaa vähentämään Pelastusopiston hankintojen haittavaikutuksia ja edistämään kestävästä kehitystä. Sosiaalisen vastuun osalta hankinnoissa huolehditaan siitä, että toimittajat noudattavat työ- ja ihmisoikeuksia koskevia vaatimuksia, ja että hankitut tuotteet ja palvelut tukevat ihmisarvoista työtä. Hanselin puitesopimuksilla voidaan asettaa myös esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä vaatimuksia, mikä tukee Pelastusopiston arvoja ja edistää toiminnan yhdenvertaisuutta.

Pelastusopisto noudattaa muussakin resurssi- ja materiaalihallinnassa laajasti kiertotalouden periaatteita, mikä auttaa vähentämään toiminnan hiilijalanjälkeä ja edistää myös taloudellista kestävyyttä. Opetuksessa käytössä olevat ajoneuvot, kalusteet ja tekstiilit huolletaan huolellisesti ja suunnitelmallisesti, mikä pidentää niiden käyttöikää. Pelastusopiston oma teknisten palveluiden tiimi huolehtii yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa muun muassa opiskelijavaatteiden ja varusteiden huollosta. Esimerkiksi vuonna 2024 toteutetussa liikuntasalin kalusteudistuksessa hyödynnettiin vanhoja alkuperäisiä tuoleja, joille saatiin lisää käyttöaikaa päällystämällä ne uudelleen. Myös taloudellinen säästö oli huomattava.

Mikäli Pelastusopistolla ei ole enää omissa toiminnoissa tarvetta muutoin käyttökelpoiselle tavaralle, se laitetaan kiertoon. Pelastusopiston käytöstä poistettavat varusteet ja kalusto myydään pääosin edelleen, jolloin ne saavat uuden elinkaaren. Esimerkiksi vuonna 2024 kurssihotellin käytöstä poistuneet kalusteet myytiin, ja kuntosalin käytöstä poistuneet laitteet luovutettiin sopimuspalokunnalle. Lisäksi joitakin pienempiä tavaroita on lahjoitettu hyväntekeväisyysjärjestöille. Loppuun käytetty ja rikkonainen kalusto sekä varusteet puolestaan kierrätetään asianmukaisesti. Kun tavara saavuttaa elinkaarensa lopun, se toimitetaan asianmukaisesti kierrätykseen.

4.3.2 Kampusruokailu

Opiskelijahuollon keskeinen osa on ruokailu ja sen vastuullisuus. Pelastusopisto tarjoaa opiskelijoille maksuttomat ateriat, joiden suunnittelussa otetaan huomioon kansalliset ravintosuositukset, monipuolisuus, kustannustehokkuus ja vastuullisuus. Vuonna 2024 kampusravintolan aterioiden raaka-aineiden kotimaisuusaste oli 78,5 %. Raaka-aineista 64,61 % oli kasviksia, 29,08 % lihaa ja 6,31 % kalaa. Pelastusopisto seuraa kampusravintolan ruokahävikin määrää ja reagoi tarvittaessa toimenpitein yhteistyössä sopimuskumppanin kanssa, mikäli hävikki kasvaa. Pelastusopiston ruokahävikki on yksi oppilaitosten alhaisimmista. Vuonna 2024 Pelastusopiston kampusravintolan tuotantohävikki oli 14 grammaa per annos, mikä on yhden gramman vähemmän kuin edellisvuoden hävikkimäärä. Tämä tarkoittaa, että ruokahävikki on vähentynyt vuoden 2023 tasosta, vaikka ruokailijamäärä on kasvanut opiskelijamäärän kasvun myötä. Tuotantohävikkiin lasketaan mukaan muun muassa varastohävikki, linjastohävikki ja tuotantohävikki, joten nollahävikkiä ei ole käytännössä mahdollista saavuttaa. Saavutettu tuotantohävikkitaso on kuitenkin alhaisempi kuin ravintolapalveluiden sopimuskumppanin valtakunnallinen tuotantohävikin tavoitetaso.

4.3.3 Virkamatkustaminen ja työmatkaliikkuminen

Pelastusopisto edistää vastuullista liikkumista ja varmistaa virkamatkustuksen ympäristöystävällisyyden ja kustannustehokkuuden ohjeistuksilla ja seurannalla. Mikäli mahdollista, tapaamiset pyritään järjestämään etäyhteyksiä käyttäen, mikä vähentää virkamatkustamisen tarvetta. Vuonna 2024 Pelastusopiston matkakulut vähenivät 2,5 % edellisvuoteen verrattuna, mikä osoittaa virkamatkustuksen vähenemistä. Mikäli virkamatkalle on kuitenkin lähdettävä, suositaan ensisijaisesti julkisia kulkuneuvoja. Alle 500 kilometrin matkat tehdään lentämisen sijaan junalla tai muilla julkisilla yhteyksillä. Vuonna 2024 Pelastusopiston julkisilla kulkuneuvoilla kuljetuista virkamatkoista 75,5 % kuljettiin junalla ja 11,2 % bussilla. Lentokoneella kuljettujen virkamatkojen osuus oli 11,6 % ja laivalla 1,6 %. Lentokoneella ja laivalla virkamatkat suuntautuivat ulkomaille.

Pelastusopisto kannustaa myös ympäristöystävällisempien kulkuneuvojen käyttöön työ- ja opiskelumatkoilla. Henkilöstölle tarjotaan työsuohdepyöräilyä sekä vuodesta 2024 alkaen mahdollisuus laadata sähköpyörien akkuja turvallisesti. Lisäksi Pelastusopisto on asentanut kampusalueelle sähköautojen latauspisteet henkilökunnan, opiskelijoiden ja vierailijoiden käyttöön. Pelastusopiston omat virkahenkilöautot ovat jo nyt pääosin lataushybridejä tai täyssähköautoja.

4.3.4 Kampuksen energiatehokkuus

Pelastusopiston energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä parannetaan jatkuvasti niin kiinteistöjen kuin oppimisympäristöjen osalta. Pelastusopiston harjoitusalueella on luovuttu öljylämmityksistä pääasiallisina lämmitysjärjestelminä. Öljy toimii yhdessä kohteessa varalämmönlähteenä. Öljylämmitykset on korvattu osin maalämmöllä sekä kaatopaikkakaasulla. Lisäksi suorissa sähkölämmitteisissä kohteissa on käytössä ilmalämpöpumput. Pelastusopiston harjoitusalueen harjoituksissa poltetaan nestekaasua, puhdasta puuta sekä polttonesteitä. Polttonesteiden kulutusta on kyetty pienentämään edellisten vuosien aikana. Parhaillaan selvitetään, kuinka tulevaisuudessa nykyisiä polttoratkaisuja voisi korvata nestekaasulla menettämättä simulaatioiden havainnollisuusominaisuuksia koulutettavalle. Luonnollisesti kehittäminen tarvitsee myös kyvykkyyden investoida uusiin simulaatio- ja polttotekniikoihin.

5 Pelastusopiston hiilijalanjälki

Pelastusopisto on mukana sisäministeriön hallinnonalan hiilijalanjälkilaskennassa. Vuonna 2024 laskentaa ei tehty resurssisyistä, minkä vuoksi Pelastusopistolla ei ole esittää tietoa hiilijalanjäljestään. Tämän hetken tietojen mukaan vuosien 2024-2025 hiilijalanjäljen laskenta tehdään vuonna 2026.

6 Kuvaus raportin laadintatavasta

Pelastusopiston kestävän kehityksen raportti 2024 on laadittu huhtikuussa 2025. Tiedot raporttia varten on kerätty vuoden 2024 aikana eri toimintoihin liittyvistä tilastoista ja käytännöistä. Raportin valmistelussa on hyödynnetty sisäistä yhteistyötä. Raportin laatimiseen osallistui useita asiantuntijoita Pelastusopiston eri yksiköistä, jotka vastasivat tiedon keruusta ja analysoinnista omilta vastuualueiltaan. Pelastusopiston johto on tarkastanut ja hyväksynyt raportin sisällön. Pelastusopiston johdon assistentti on toiminut raportin laatijana.

Rehtori

Mervi Parviainen

Hallintojohtaja

Kaarina Halonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 23.04.2025 klo 09:08. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Lähteet

Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022–2030: Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi (2022). Suomen kestävän kehityksen toimikunta. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2022:6. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-496-5>

Agenda 2030. Yhdistyneet kansakunnat (2015). <https://sdgs.un.org/goals>